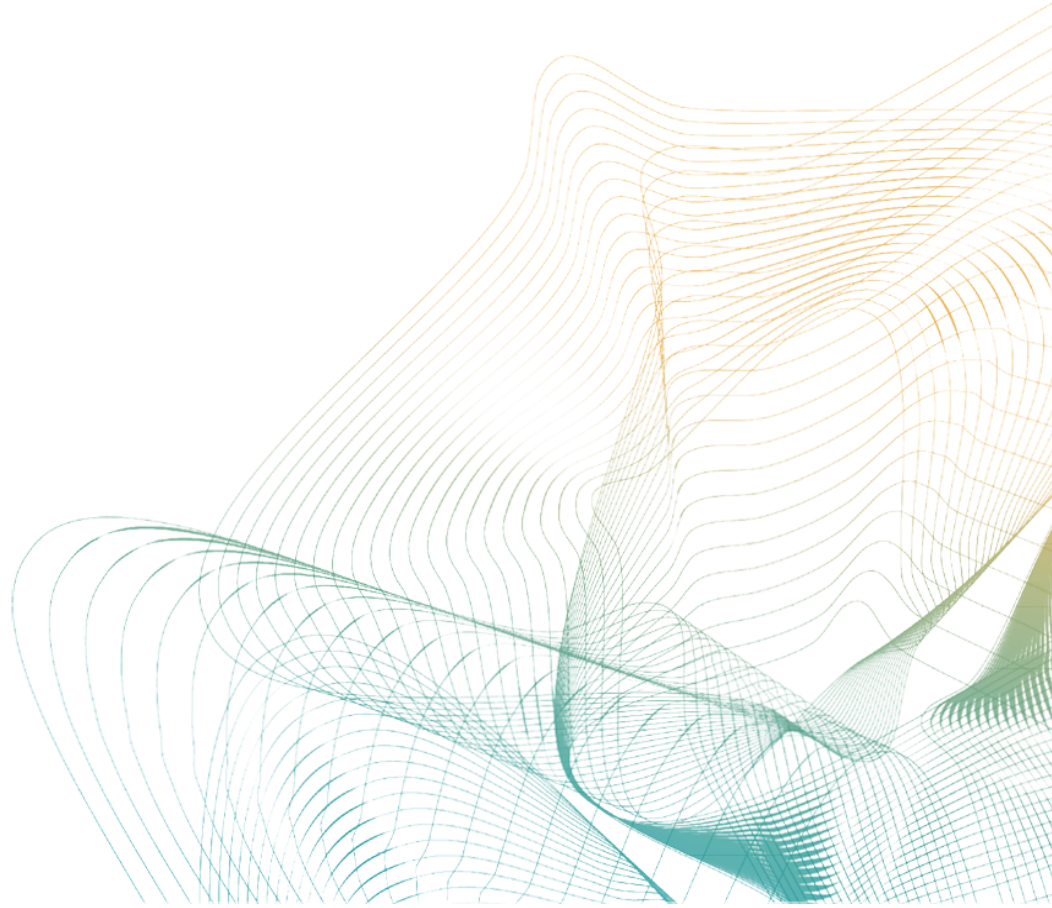

Kasım Ayı Fiyat Gelişmeleri

4 Aralık 2019

Özet

Kasım ayında tüketici fiyatları yüzde 0,38 oranında artmış, yıllık enflasyon 2,01 puan yükselişle yüzde 10,56 olmuştur. Bu yükselişte bir önceki yılın aynı döneminde geçici vergi indirimlerine bağlı olarak temel mal grubunda gözlenen düşük baz etkisi öne çıkmıştır. Gıda enflasyonu temelde işlenmemiş gıda grubu kaynaklı olarak bir miktar yükselmiştir. Bu dönemde enerji enflasyonu petrol fiyatlarındaki görünümün etkisi ile artarken, hizmet enflasyonu görece yatay seyretmiştir. Baz etkisiyle çekirdek göstergelerin yıllık enflasyonu yükselse de, Türk lirasındaki istikrarlı seyir, enflasyon beklentilerindeki iyileşme, iç talep koşulları ve üretici fiyatlarındaki gelişmelere bağlı olarak B ve C göstergelerinin eğilimindeki ılımlı seyir korunmuştur.

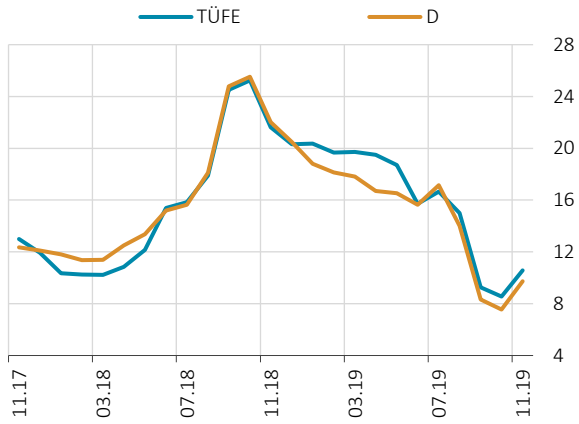
Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

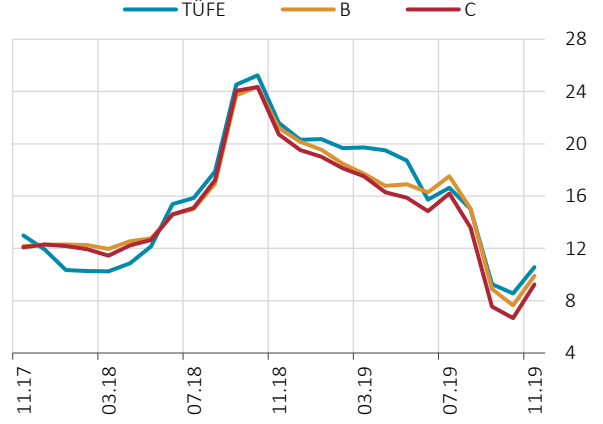
Kasım ayında tüketici fiyatları yüzde 0,38 oranında artmış ve yıllık enflasyon 2,01 puan artarak yüzde 10,56 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 2,26 ve 2,58 puan yükselerek yüzde 9,90 ve 9,25 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre temel mal, gıda, enerji, hizmet ve alkol-tütün-altın gruplarının katkıları sırasıyla 1,38, 0,26, 0,18, 0,09 ve 0,09 puan artmıştır.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

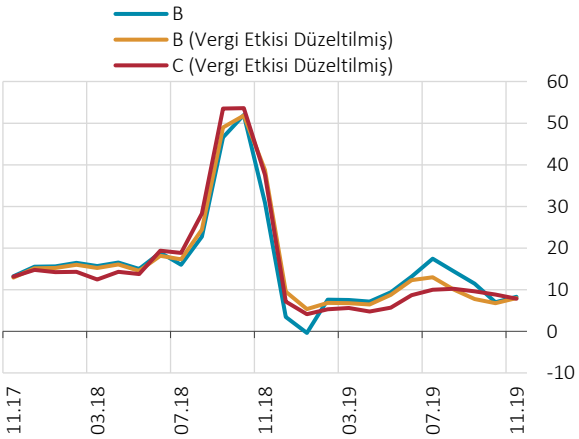

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

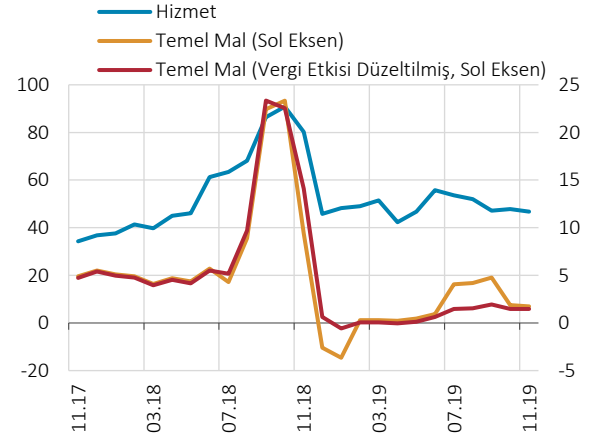

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle çekirdek enflasyon göstergelerinin üç aylık ortalamalarına göre B ve C göstergelerinin eğilimleri ılımlı seyrini korumuştur (Grafik 3). Bu dönemde temel mal ve hizmet gruplarının eğilimleri yataya yakın seyretmiştir (Grafik 4).

Grafik 3: B ve C Endeksi (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

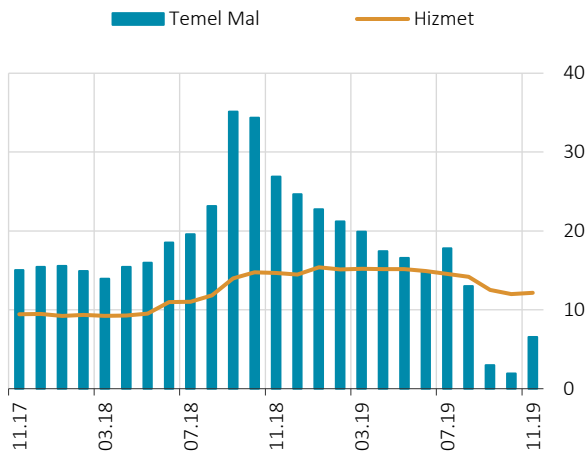

Grafik 4: Temel Mal ve Hizmet (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

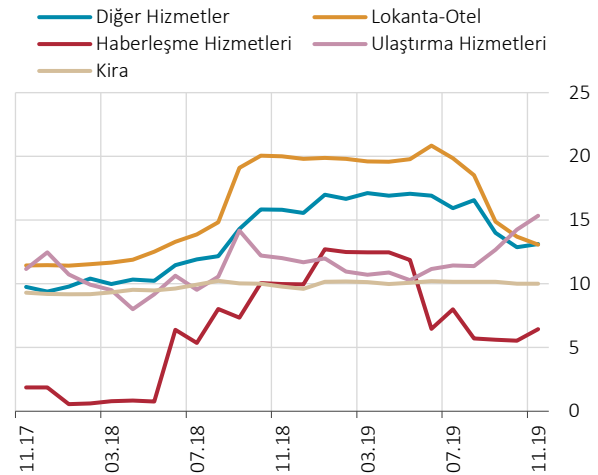

Hizmet fiyatları Kasım ayında yüzde 0,16 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 0,15 puan yükselerek yüzde 12,16 olmuştur (Grafik 5 ve Tablo 1). Yıllık enflasyon kira grubunda yatay seyrederken, lokanta-otel grubunda gerilemiş; ulaştırma, haberleşme ve diğer hizmetlerde bir miktar artmıştır (Grafik 6). Lokanta-otel grubunda yemek hizmetlerinde aylık fiyat artışı önemli ölçüde yavaşlarken, konaklama hizmetleri fiyatlarında kayda değer bir düşüş gözlenmiştir. Kasım ayında haberleşme grubundaki aylık artışta cep telefonu görüşme ücretleri öne çıkmıştır.

Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)

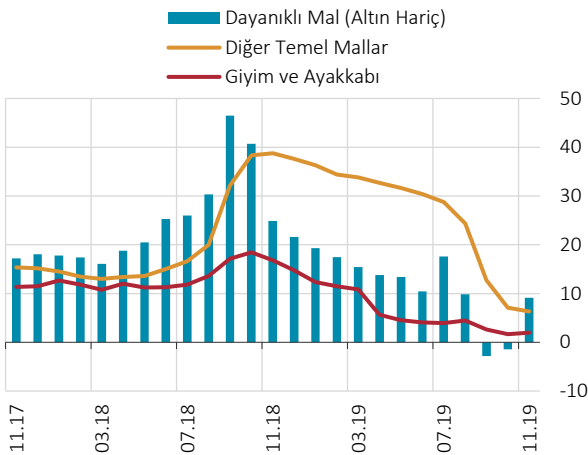

Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

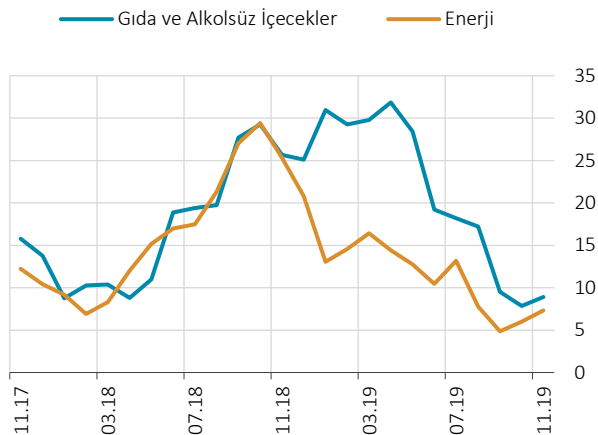

Bu dönemde temel mal grubunda yıllık enflasyon 4,65 puan artışla yüzde 6,57'ye yükselmiştir. Bu gelişmede bir önceki yıl dayanıklı tüketim mallarındaki geçici vergi indirimleri kaynaklı düşük baz etkili olmuştur. Nitekim dayanıklı tüketim malları fiyatları Kasım ayında gerek Türk lirasındaki istikrarlı görünüm gerekse iç talep koşullarındaki ılımlı seyrin desteği ile yatay seyretmiştir. Yıllık enflasyon giyim ve ayakkabı grubunda yataya yakın seyrederken, diğer temel mallar grubunda sınırlı bir oranda gerilemiştir (Grafik 7).

Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)

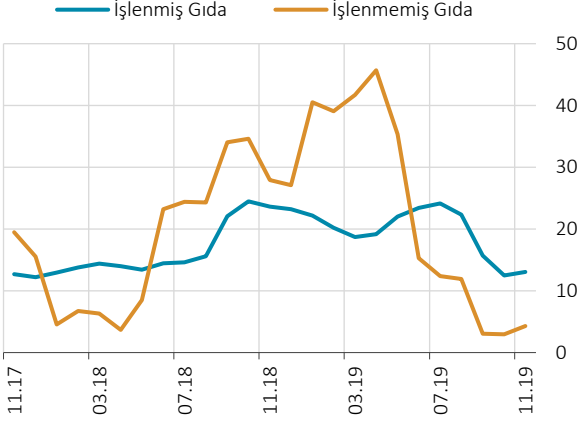

Enerji fiyatları Kasım ayında yüzde 0,55 oranında artmıştır (Tablo 1). Bu gelişmede, petrol fiyatlarındaki artışa istinaden tüp gaz ve akaryakıt fiyatlarında sırasıyla yüzde 2,36 ve yüzde 1,16 oranlarında gözlenen artışlar belirleyici olmuştur. Böylelikle enerji yıllık enflasyonu 1,34 puan artışla yüzde 7,34'e yükselmiştir (Grafik 8).

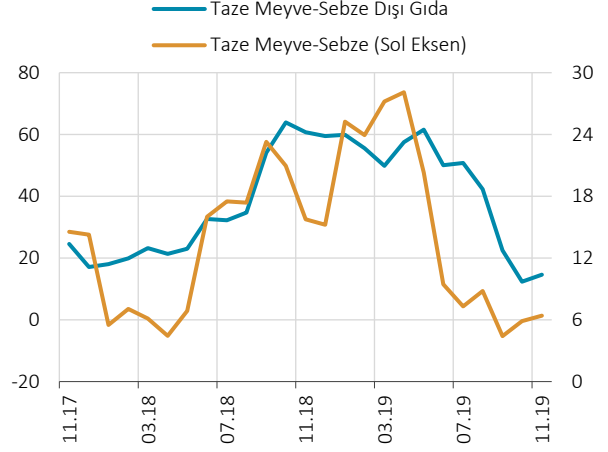
Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu Kasım ayında 1,04 puan artarak yüzde 8,89'a yükselmiştir (Grafik 8 ve Tablo 2). İşlenmemiş gıda fiyatları bir önceki aya göre olumlu bir seyir arz etmiş, ancak bir önceki yıldan gelen düşük baz etkisiyle grup yıllık enflasyonu 1,33 puan artarak yüzde 4,29 olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde taze-meyve sebze grubunda yıllık enflasyon bir miktar yükselse de ılımlı seyrini sürdürmüştür. Diğer işlenmemiş gıda grubunda ise süt (yüzde 4,45), yumurta (yüzde 3,92) ve beyaz et (yüzde 2,41) fiyatlarındaki aylık artışlar öne çıkmıştır. Ağustos ayından bu yana olumlu seyreden işlenmiş gıda fiyatlarında ise Kasım ayında aylık fiyat artışı bir miktar hızlanmış (yüzde 1,00) ve grup yıllık enflasyonu yüzde 13,07'ye yükselmiştir (Grafik 9). Bu grupta, çiğ süt alım fiyatındaki artış paralelinde peynir ve diğer süt ürünlerindeki fiyat artışları öne çıkarken, ekmek-tahıl fiyatlarındaki yüksek aylık artış

eğilimi devam etmiştir. Bu gelişmelerle, taze meyve ve sebze dışı gıda grubunda yıllık enflasyon yüzde 10,39 seviyesine yükselmiştir (Grafik 10).

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda
(Yıllık % Değişim)

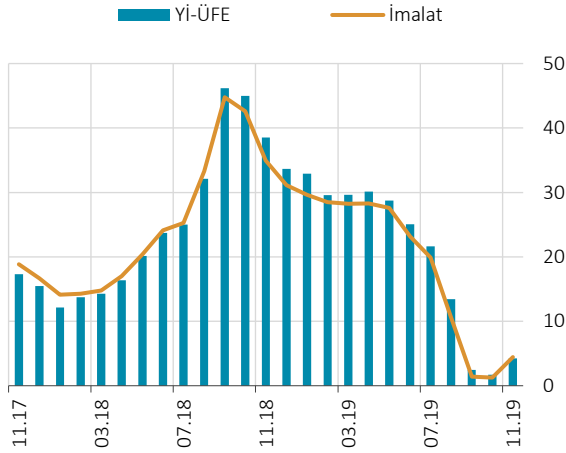
Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda
(Yıllık % Değişim)

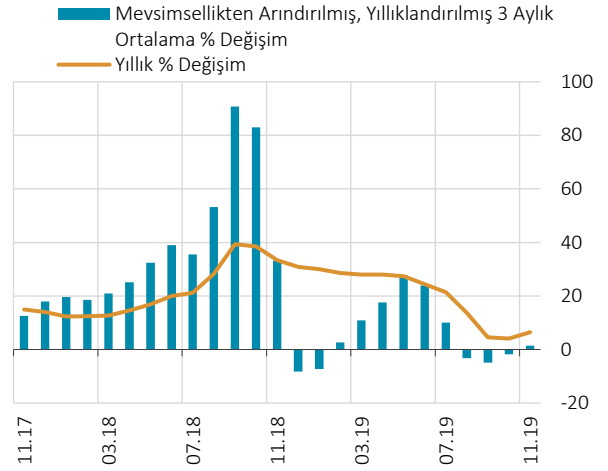
Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Kasım ayında yüzde 0,08 ile sınırlı bir oranda gerilerken, yıllık enflasyon düşük baz etkisi ile yüzde 4,26'ya yükselmiştir (Grafik 11, Tablo 3). Bu dönemde petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının mevsimsellikten arındırılmış ana eğilimindeki zayıf seyir devam etmiştir (Grafik 12).

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

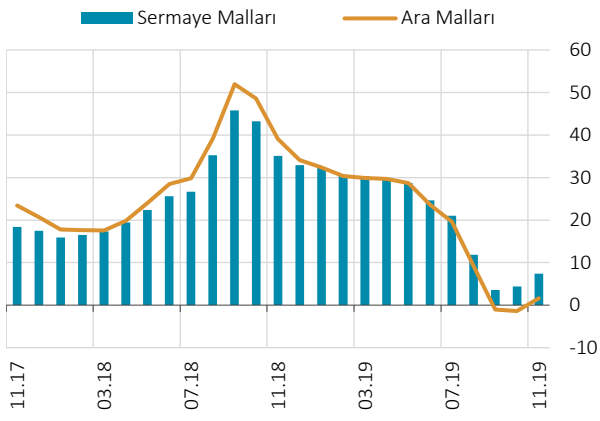

Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

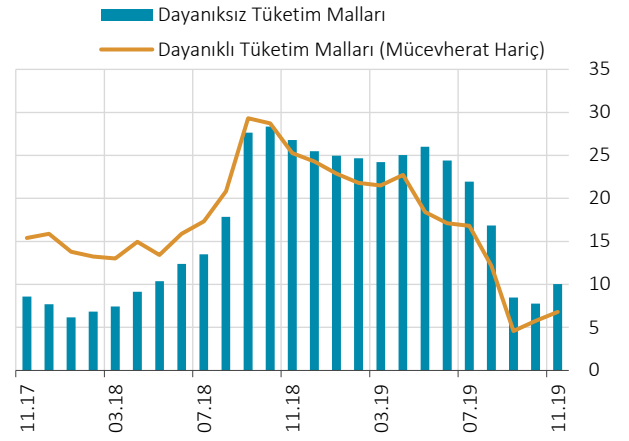

Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, fiyatlar dayanıklı mal grubunda görece yatay seyrederken, dayanıksız tüketim malı grubunda yükselmiş, diğer gruplarda ise düşüş kaydetmiştir (Tablo 3, Grafik 13 ve Grafik 14). Dayanıksız tüketim malı fiyatlarının yükselmesinde et ile et ve süt ürünlerindeki fiyat artışları etkili olmuştur. Ara malı grubundaki gerilemede demir çelik ürünleri; enerji grubunda gaz imalatı ve dağıtımı ile rafine edilmiş petrol ürünleri; sermaye malları grubunda ise metal yapı ürünleri ve diğer makineler öne çıkmıştır. Sonuç olarak, Kasım ayında tüketici enflasyonu üzerinde üretici fiyatları kaynaklı baskılar zayıf seyrini korumuştur.

Grafik 13: Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Kasım 2019	Kasım 2018	Kasım 2019	Kasım 2018
TÜFE	0,38	-1,44	10,56	21,62
1. Mallar	0,47	-1,99	9,95	24,47
Enerji	0,55	-0,71	7,34	25,35
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	0,22	-0,74	8,89	25,66
İşlenmemiş Gıda	-0,68	-1,95	4,29	27,91
Taze Meyve-Sebze	-3,39	-5,13	1,37	32,55
Diğer İşlenmemiş	0,84	0,07	5,84	25,24
İşlenmiş Gıda	1,00	0,46	13,07	23,60
Ekmek ve Tahıllar	1,35	1,47	15,15	23,64
Diğer İşlenmiş	0,80	-0,07	11,97	23,58
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	0,59	-3,27	11,57	23,38
Temel Mallar	0,85	-3,55	6,57	26,89
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	0,07	-9,59	9,12	24,89
Giyim ve Ayakkabı (*)	2,73	2,40	1,98	16,81
Diğer Temel Mallar	0,63	1,36	6,33	38,76
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,00	0,17	43,35	2,23
Altın	-2,22	-7,78	25,59	31,99
2. Hizmetler	0,16	0,03	12,16	14,67
Kira	0,62	0,62	10,01	9,77
Lokanta ve Oteller	-0,15	0,41	13,07	20,01
Ulaştırma Hizmetleri	-0,51	-1,44	15,34	12,01
Haberleşme Hizmetleri	0,91	0,04	6,44	9,97
Diğer Hizmetler	0,22	-0,02	13,13	15,81
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	0,59	-1,48	9,90	21,21
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	0,51	-1,87	9,25	20,72
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	0,54	-1,45	9,72	22,01
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	0,44	-1,75	8,47	23,06

Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Kasım 2019		Kasım 2018	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	0,38	10,56	-1,44	21,62
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	23,29	0,22	8,89	-0,74	25,66
Alkollü İçecekler ve Tütün	4,23	0,00	43,35	0,17	2,23
Giyim ve Ayakkabı	7,24	2,69	2,21	2,37	16,86
Konut	15,16	0,36	9,58	0,47	24,76
Ev Eşyası	8,33	0,59	9,81	-2,85	32,73
Sağlık	2,58	0,23	13,85	0,57	16,25
Ulaştırma	16,78	0,33	8,72	-6,46	21,03
Haberleşme	3,69	0,39	2,75	-0,60	9,56
Eğlence ve Kültür	3,29	0,08	6,88	-2,08	21,18
Eğitim	2,40	0,15	14,35	0,02	10,20
Lokanta ve Oteller	7,86	-0,15	13,07	0,41	20,01
Çeşitli Mal ve Hizmetler	5,15	-0,44	14,03	-0,96	27,87

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Kasım 2019		Kasım 2018	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	-0,08	4,26	-2,53	38,54
Madencilik	3,06	-0,08	9,93	-1,80	29,91
İmalat	89,31	-0,04	4,45	-3,09	34,97
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	86,19	-0,02	4,83	-2,60	34,27
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	76,71	0,18	6,47	-2,06	33,31
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	6,52	-0,53	3,82	2,35	94,41
Su Temini	1,11	0,19	-7,51	1,25	9,57
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		-0,60	1,63	-3,56	39,11
Dayanıklı Tüketim Malları		-0,08	7,34	-1,24	26,05
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		0,00	6,79	-0,95	25,28
Dayanısız Tüketim Malları		1,06	10,02	-1,01	26,77
Sermaye Malı		-0,17	7,38	-2,97	35,08
Enerji		-0,53	-0,68	-2,12	75,61

Kaynak: TÜİK.